

Tantárgy:	Magyar nyelv és irodalom fakultáció
------------------	--

Évfolyam:	12.
------------------	------------

Időkeret:	4	óra/hét	124	óra/év
------------------	----------	----------------	------------	---------------

A magyar fakultáció a 12. évfolyamon heti 4 órában fut, így alkalom nyílik arra is, hogy az irodalom áttekintése mellett heti egy-egy órát szánjunk a nyelvtan emelt szintű témaköreire is. A témakörök megegyeznek a jelenlegi érettségi témakörökkel, és igyekszünk az aktuális érettségi követelményeknek és egyben a legújabb szakirodalomnak megfelelően megtervezni és feldolgozni a tananyagot.

A 12. évfolyamon a fakultáció során a középiskola irodalom tananyagát mélyítjük tovább, egészítjük ki, emellett az írásbeli érettségire felkészülve a szövegalkotási, műelemző szöveg írását illetve a szövegértést gyakoroljuk a megismert alkotók művei kapcsán. Nyelvtanból a 10-12. évfolyamos tananyag témaköreinek áttekintése mellett az írásbeli érettségi szövegtípusainak gyakorlására szánunk időt. Egyre nagyobb teret kap az önálló gondolkodás, témafeldolgozás, témakifejtés – hogy felkészüljenek a diákok az emelt szintű érettségi vizsga szóbeli és írásbeli követelményeire.

TANULÁSI EREDMÉNYEK A 11. ÉVFOLYAM VÉGÉRE

A 12. évfolyam fakultációs tananyagának tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes önállóan, összefüggően és szakszerűen kifejtteni a tanult témát
- a szakszavakat pontosan használja, jelentésüket ismeri, a szakszavak jelentéskörét felismeri
- képes adott (ismeretlen) témáról önállóan előadást készíteni és tartani
- előadásmódja megfelel a szituációnak, témának
- képes önállóan értelmezni egy szakirodalmi szöveget
- képes vázlatot írni, majd a vázlat alapján előadni egy szakirodalmi szöveg tartalmát

TÉMAKÖRÖK ÉS ÓRASZÁMOK IRODALOMBÓL:

Témakör neve	Javasolt óraszám
IRODALOM	
Az epika fejlődése	56
A magyar irodalom a XX. században	30
Világirodalom a XX. században	8
NYELVTAN	

A szöveg	6
Retorika	10
Stilisztika	7
A magyar nyelv története	7
Összes óraszám	124

A helyi tanterv témakörei és óraszámai

Témakör: Az epika fejlődése	Tervezett óraszám 56
Ókor. Biblia műfajai	2
Homéroszi eposzok	1
Középkor. Legendák, kódexirodalom, históriás ének	1
Reneszánsz. Boccaccio	1
Barokk. Eposz. Zrínyi Miklós. Mikes Kelemen	2
A felvilágosodás kori regény. Swift, Voltaire, Goethe	2
A magyar felvilágosodás epikája. Csokonai Vitéz Mihály, Kármán József	2
Romantikus regény a világirodalomban.	2
A magyar romantika epikája. Vörösmarty Mihály, Jókai Mór	4
Úton a realizmus felé. Mikszáth Kálmán	4
XIX-XX. századi regény- és novellairodalom a világirodalomban, pl. Balzac, Stendhal, Dosztojevszkij, Tolsztoj, Flaubert, Csehov, Kafka, Thomas Mann, Marquez, Hrabal	6
A századforduló magyar epikája. Pl. Móricz Zsigmond, Herczeg Ferenc, Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, Krúdy Gyula	5
A XX. századi magyar epika. Pl. Örkény István, Wass Albert, Szerb Antal, Ottlik Géza, Márai Sándor, Illyés Gyula	6
Kortárs epika. Pl. Szabó Magda, Kertész Imre, Esterházy Péter, Weöres Sándor, Mándy Iván	4
Műveltségi kérdéssor	6
Műelemző esszé írás	6
Számonkérés	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Biztos műelemzési képesség kialakítása
- Műelemző esszé írás
- Stilisztikai eszközök felismerése, megnevezése, elemzése
- A korszak jellemzőinek felismerése
- Különböző művek összehasonlítása
- Vándormotívumok felismerése, megnevezése
- Önálló gondolatok és vélemény szakszerű kifejtése

FOGALMAK: pl.

tolsztoizmus, klasszikus modernség, retrospektív időszerkezet, fragmentáció, posztmodern, narrátor, szabad függő beszéd, egyenes beszéd, Új Idők, nemzeti konzervativizmus, parafrázis, intertextualitás, freudizmus, lélektani regény, groteszk, egyperces,

Témakör: A magyar irodalom a XX. században	Tervezett óraszám 30
Líra. Pl. Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, Tóth Árpád, Juhász Gyula, Kassák Lajos, Szabó Lőrinc, József Attila, Radnóti Miklós, Pilinszky János, Nagy László, Dsida Jenő, Reményik Zsigmond, Áprily Lajos, Nemes Nagy Ágnes, Tandori Dezső, Kányádi Sándor	19
Dráma. Örkény István, Szabó Magda, Sütő András	3
Kortárs irodalom	2
Műveltségi kérdéssor	2
Műelemző esszé	2
Számonkérés	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Biztos műelemzési képesség kialakítása
- Műelemző esszé írása
- Stilisztikai eszközök felismerése, megnevezése, elemzése
- A korszak jellemzőinek felismerése
- Különböző művek összehasonlítása
- Vándormotívumok felismerése, megnevezése
- Önálló gondolatok és vélemény szakszerű kifejtése

FOGALMAK: pl.

szabadvers, újklasszicizmus, tárgyias tájvers, komplex kép, homo aestheticus, homo moralis, szonettfűzér, filozófiai költészet, transzilván irodalom, önmegszólító vers létösszegző vers, időszembesítő vers, értékszembesítő vers, szerepvers,

Témakör: Világirodalom a XX. században	Tervezett óraszám 8
Líra. Avantgárd irányzatok. pl. Apollinaire, Eliot, Eluard	3
Dráma. Brecht, Beckett, Dürrenmatt	3
Számonkérés	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Biztos műelemzési képesség kialakítása
- Műelemző esszé írása
- Stilisztikai eszközök felismerése, megnevezése, elemzése
- A korszak jellemzőinek felismerése
- Különböző művek összehasonlítása
- Vándormotívumok felismerése, megnevezése

- Önálló gondolatok és vélemény szakszerű kifejtése

FOGALMAK: pl.

avantgárd, kubizmus, futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, dadaizmus, dekadencia, szabad vers, posztmodern, elidegenítő effektusok (V-effekt), objektív költészet, mítoszteremtés

TÉMAKÖRÖK ÉS ÓRASZÁMOK NYELVTANBÓL:

Témakör: A szöveg	Tervezett óraszám: 6
Közlésmódok	1
Stílusréteg, stílustípus	1
Stílusárnyalatok	1
Önálló szövegalkotási feladat	2
<i>Számonkérés</i>	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A különböző szöveg-elméletek megismerése
- A szöveg jellemzőinek, részeinek felismerése, megnevezése
- Önálló szövegalkotás adott szempont alapján (pl. közlésmód szerint)

FOGALMAK

szövegpragmatika, szövegfonetika, szövegkohézió, konnexió, koherencia, téma, réma, fókusz, topik, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv, közlésmód, stílustípus, stílusárnyalat,

Témakör: Retorika	Tervezett óraszám: 10
Szónok, szónoklat, előadásmód, hatás. Közéleti szöveg	1
Érvelés, érvek, érvfajták	2
A szónoklat felépítése	1
Reklám, manipuláció	1
Véleményalkotási gyakorlat	1
Reflexió írásának gyakorlása	3
<i>Számonkérés</i>	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Szónoki szöveg felismerése, értelmezése, értelmező előadása
- Szónoki szöveg alkotása megadott téma alapján
- Vitaindító szöveg, hozzászólás alkotása megadott téma alapján
- Érvek, érvfajták felismerése, megnevezése
- Önálló vélemény alkotása és kifejtése adott téma kapcsán

FOGALMAK

rétor, mondat- és szövegfonetikai eszközök, érv, bizonyítás, cáfolat, konklúzió, premissza, enthüméma, egy- két- vagy többtagú érv, indukció, dedukció, szillogizmus, argumentáció, indukció, dedukció. Vita, tény, vélemény, manipuláció, releváns és irreleváns érv.

Témakör: Stilisztika	Tervezett óraszám: 7
Jelentés és stílus.	1
Stíluszeszközök. A zeneiség stíluszeszközei	2
Stíluszeszközök. A képszerűség stíluszeszközei	2
A szókészlet stilisztikája. Mondatstilisztika	1
<i>Számonkérés</i>	1
<i>Tételfelelés</i>	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- ismeri, felismeri és megnevezi a költői stíluszeszközöket
- értelmezi és elemzi a költői eszközoeket, hatásukat
- a tanult stilisztikai jelenségekre fejből példát tud mondani
- felismeri és értelmezi a stílus és a jelentés összefüggéseit, a szó jelentéstöbbletét

FOGALMAK

denotatív és konnotatív jelentés, stílus, hangszimbolika, alliteráció, végrím, vakrím, belső rím, tiszta rím és asszonánc, motivált és motiválatlan szavak, jelentésmező, verbális és nominális stílus, archaizálás, evokáció, alakzat, szókép, oximoron, paradoxon, anafora, inverzió, metafora, megszemélyesítés, soráthajlás, szinesztézia, szinekdoché, összetett költői kép, allegória, szimbólum, körmondat, mondatstilisztika,

Témakör: A magyar nyelv története	Tervezett óraszám 7
Szinkrón és diakrón nyelvszemlélet	1
A magyar nyelv rokonsága	1
Nyelvtörténeti korszakok	2
Nyelvművelés	1
Számonkérés	1
<i>Tételfelelés</i>	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- a témakör tanulmányozása, szakirodalom megismerése
- a nyelv eredetéről kialakított álláspontok megismerése, a nyelvi bizonyítékok megismerése

- szakirodalmi szöveg olvasása és önálló feldolgozása
- önálló vázlatkészítés és témakifejtés

FOGALMAK: pl.

nyelvcsalád, nyelvtípus, nyelv, beszéd, nyelvtörténet, szinkrón, diakrón nyelvszemlélet

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 12. ÉVFOLYAMON

- A tananyag típusához, illetve a tanított diákközösséghez és az iskola technikai felszereltségéhez igazítva választ a tanár a különböző oktatási stratégiák közül.
- A korosztálynak megfelelően egyre inkább az önálló témafeldolgozás kerül előtérbe, amelyet közös megbeszélés, egyeztetés követ
- Az oktatási módszerek közül jellemző az előadás, a magyarázat és az írásos beszámolók, esszék
- Számonkérések jellemző módja az esszé és tesztek írása, önálló szóbeli felelet előadása, kiselőadás
- A munkaformák közül a frontális magyarázat mellett gyakran az önálló vagy páros munka, illetve a csoportmunka jelenik meg
- A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban is kiemelt jelentősége van (pl. prezentációk készítése).